МЮД-эй НЭРЭМЖЭТЭ УЛААН АШАА ЭМХИДХЭЕ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-ай Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 209 (4021) | 1942 оной сентябриин 3, четверг | СЭН 15 МҮНГЭН

ЕВРОПОДО БОЛОЖО БАЙГАА ДАЙНАЙ ГУРБАН ЖЭЛ

(„Правдын" түрүү бэшэгһээ)

Гурбан жэл урда тээ түхэр бугдай нэрьеэн, авиабомбонуудай тэһэрэлгэ дуулдажа, Европодо дайнай эхилһэниие мэдүүлһэн байна. Энэ дайн болбол гитлеровскэ Германяар бэлэдхэгдэжэ, түсхэгдэжэ эхилэгдэһэн байха юм.

Германска дээрмэшэ империалистнуул хадаа хүн түрэлтэнэй зүрхэн дунда хутагана шаажархиха гэжэ тэрэнэ хэдэн олон жэл соо хурсадаһан, бэлюудэһэн байгаа юм. Германска империалистнуул хадаа толгойн гэмтэн гитлеровскэ бандидуудта засагаа барюулжа, дайнда бэлэдхэхэ ба дай эхилхэ ябуулганууд даалгаһан байна. Тиигэжэ гитлеровецүүд хадаа автоматическа буу, танк ба самолетуудаар һайнаар зэбсэгжэһэн сэрэгэй машиные бии болгоо. Гитлеровецүүд хадаа хорото муухай харшан номлолоороо, зэрлиг дошхон хюдалгаараа, хүсеэрее ба зоргоороо оролгоороо немецкэ залуушуулай ой ухаае ба һанал сэдьхэлые хооһолон, тэдэ залуушуулые ээһэдынгее мэдэлдэ оруулжа бажуун бариһан байна. Гитлер болбол германска солдат ба офицернүүдэй хубсаһа үмдэһэн хэдэн миллион зэрлиг арьяатаннуудэа 1939 оной сентябриин 1-дэ гэнжэһээнь табижа, европейскэ арадуудай тархи толгой уруу дайнай гал түймэрые табижа ба булад түмэрэй тоо томшогүй олон бутархайе сасажа эхилһэн юм.

Гитлериим гээшэ айхабтар ехэ шуһа алхуулһан, түйлай ехэ һандаргаа һүйдхэл хэһэн энэ дайнай сеерэм уруу юунэй тулада бүхы хүн түрэлтэниие түлхижэ оруулаа гээшэб? Гитлеровецүүд гээшэ германска плутократ ба юнкернүүдэй айхабтар хомхой хобдог интересуудыень хангахын тулада бүхы хүн түрэлтэниие энэ дайнай сеерэм уруу юунэй тулада бүхы хүн түрэлтэниие түлхижэ оруулаа гээшэб? Гитлеровецүүд гээшэ германска плутократ ба юнкернүүдэй айхабтар хомхой хобдог интересуудыень хангахын

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОhОО

Августын 31-эй үдэшын мэдээсэл

Августын 31-эй туршада фронтнуud дээрэ шухала хубилалтануud болоогүй.

* * *

Августын 30-да манай авиацин частьнуud фронтын элдэб участогуud дээрэ 20 шахуу немецкэ танк ба хуягта машина, сэрэг ба ашаа тээhэн 100 гараз автомашина үгы хэhэн гү, али гэмтээhэн, полевой ба зенитнэ артиллериин 5 батарейн буудалгые даран hалгааhыг, hомо хэрэгсэлтэй хоёр склад ба горючитай нэгэ склад тэhэлhэн, түмэр харгын 3 эшелон хяа бала сохиhон, дайсанай нэгэ батальон шахуу ябган сэрэгые тараан сохиhон ба зарьмыень үгы хэhэн байна.

* * *

Калининска фронтын нэгэ участок дээрэ дайсанай бэхижүүлhэн 3 hуурин газарые эзэлбэ. Эдэ hуурин газарнуудай түлөө болоhон үсэд шанга байлдаануудай үедэ немецүүд 800 шахуу солдат ба офицерээ алуулжа ба шархатуулжа гээгээ. Манай боецүүд пулеметоор буудажа 3 немецкэ самолет унагааба.

* * *

Манай сэрэгүүд манайхинай обороно худар хушууран орохон байсанай бүлэглэлгэлэ эсэргүү айхабтар шанга байлдаануудые хэhэн байна. Амиды хүсэн ба техникынгээ талаар туйлай ехэ гэлтэдэ орохон дээрэhээн гитлеровецүүд түрүү частьнуудтаа дэмжэлгэ үгэхэ гэжэ hэдэ. Манай тагнуулшад болбол сэрэг, буу зэбсэг ба hомо хэрэгсэл тээhэн дайсанай автомашинын колоннонуудай ябажа ябахые элирүүлhэн юм. Артиллеристнүүд ба летчигуud дайсанай дэмжэлгэ тээшэ хүсэтэ буудалганууdые хэжэ колоннынь хяа бута сохёо. Немецкэ автомашинануудай ехэнхи хубинь үгы хэгдэhэн байна.

* * *

Клетскаягай оршондо манай сэрэгүүд эдибхитэ дайшалхы ябуулганууdые хэжэ, урагшаа дабшаба. Тус участогые хамгаалжа байhан итальянска сэрэгүүд эсэргүүсэлтэ үзүүлхэ гэжэ hэдээл гэдэргээ сохигдоhон байгаа. Манайхин 38 ехэ буу, 265 пулемет, 1500 мянган hомо, олон винтовко, автомашина ба сэрэгэй бусад зөөри булаан абаа. Плездэ абтаhан хүнүүд бии.

* * *

Котельниковэhээ зүүн-хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай танкнуud ба ябган сэрэгүүдэй атакые гэлэргэнь сохёо. Нэгэ участок дээрэ немецүүд малай обороно худар хушууран орожо шадаhан байна. Н-скэ часть тоогойнгоо талаар булюу хүсэтэ дайсанай түрилтые тогтоон барижа, 8 немецкэ танк үгы хээд, 300 гараз гитлеровецые хюдан алаба. Ондоо нэгэ участок дээрэ немецүүд малай обороно худар хушууран орожо шадаhан байна. Н-скэ часть тоогойнгоо талаар булюу хүсэтэ дайсанай түрилтые тогтоон барижа, 8 немецкэ танк үгы хээд, 300 гараз гитлеровецые хюдан алаба. Ондоо нэгэ участок дээрэ немецүүд 3 атака гэдэргээ сохигдоо. 6 танк, дайсанай 250 гаран солдат ба офицер үгы хэгдэбэ. Нэгэ hуурин газарай түлөө болоhон байлдааныда манай боецүүд 170 гитлеровецые үгы хэжэ, дайсанhаа нэгэ бүтэн танк, 3 ехэ буу, 7 пулемет ба бусад трофей булаан абаhаан байна.

Клетскаягай оршондо немецкэ ябган сэрэгүүд танкнуудаар дэмжэгдэжэ манай хамгаалгын рубежнүүдые атаковалаа. Артиллери ба танк буудаха буунуудаар буудажа, шэнгэн горючитай бутылкануud ба граната нуудые шэлдэжэ манай боецүүд 30 шахуу немецкэ танк жагсаалhаа гаргаа. Дайсанай бусад танкнуud түрүүшынгээ позицинуудта сухариба. Дайсанай ябган сэрэгүүд танкнуудтаа дэмжэгдэхэ аргагүй болохолоороо ехэ гэлэтэдэ ороод, гэдэргээ сухариhан байгаа.

* * *

Котельниковэhээ зүүн-хойгуур манай танкистнуud дайсанай олон тоото атакые тогтоон барижа, 11 немецкэ танк, танк буудаха 4 ехэ буу, самоходно үхэр буу, хоёр рото шахуу немецкэ ябган сэрэгүүдые үгы хэбэ. Ондоо нэгэ участок дээрэ Н-скэ часть үсэд шанга байлдааныдые хэжэ 400 шахуу гитлеровецые үгы хэhэнэйнгээ hүүлээр шанэ позицинуудта сухариа.

Краснодарhаа урдуур манай морито сэрэгэй часть танкнуудаар дэмжэгдэжэ дайсанай атакые тогтоон бараад, контратака хэжэ нэгэ hуурин газарые эзэлээ. Байлдаанай болоhон газар дээрэ немецкэ солдат ба офицернүүдэй 200 шахуу үхэр үлэhэн байба. Хадын хабшуу харгыда немецкэ автоматчитуудай нэгэ отряд үгы хэгдээ. Ондоо нэгэ участок дээрэ манай минометчитуud дайсанай бөөгнөрэлгэ тээшэ буудалгата добтолго хэжэ, 8 автомашина, 3 ехэ буу, 100 гараз гитлеровецые үгы хэбэ.

Прохладныи оршондо немецүүд уhан рубеж гаталха гэжэ амжалтатай hэлэлгэ хээ. Артиллерийскэ ба пулеметно буудалгаар дайсанай нэгэ батальон ябган сэрэгүүд тараагдан сохигдоhон ба зарьманиинь үгы хэгдэhэн байна.

* * *

Воронежой оршондо ахалагша лейтенант нүхэр Лоленко гэгшэ-

Сентябриин 1-эй үглөөнэй мэдээсэл

Сентябриин 1-эй урда hүнинии туршада фронтнуud дээрэ шухала хубилалтануud болоогүй.

* * *

Сталинградhаа баруун-хойгуур манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдааануудые хэбэ. Н-скэ соединениин участок дээрэ немецүүдэй 3 атака гэдэргээ сохигдоо. 6 танк, дайсанай 250 гаран солдат ба офицер үгы хэгдэбэ. Нэгэ hуурин газарай түлөө болоhон байлдааныда манай боецүүд 170 гитлеровецые үгы хэжэ, дайсанhаа нэгэ бүтэн танк, 3 ехэ буу, 7 пулемет ба бусад трофей булаан абаhаан байна.

Клетскаягай оршондо немецкэ ябган сэрэгүүд танкнуudаар дэмжэгдэжэ манай хамгаалгын рубежнүүдые атаковалаа. Артиллери ба танк буудаха буунуудаар буудажа, шэнгэн горючитай бутылкануud ба граната нуудые шэлдэжэ манай боецүүд 30 шахуу немецкэ танк жагсаалhаа гаргаа. Дайсанай бусад танкнуud түрүүшынгээ позицинуудта сухариба. Дайсанай ябган сэрэгүүд танкнуудтаа дэмжэгдэхэ аргагүй болохолоороо ехэ гэлэтэдэ ороод, гэдэргээ сухариhан байгаа.

* * *

Котельниковэhээ зүүн-хойгуур манай танкистнуud дайсанай олон тоото атакые тогтоон барижа, 11 немецкэ танк, танк буудаха 4 ехэ буу, самоходно үхэр буу, хоёр рото шахуу немецкэ ябган сэрэгүүдые үгы хэбэ. Ондоо нэгэ участок дээрэ Н-скэ часть үсэд шанга байлдааныдые хэжэ 400 шахуу гитлеровецые үгы хэhэнэйнгээ hүүлээр шанэ позицинуудта сухариа.

Краснодарhаа урдуур манай морито сэрэгэй часть танкнуудаар дэмжэгдэжэ дайсанай атакые тогтоон бараад, контратака хэжэ нэгэ hуурин газарые эзэлээ. Байлдааныда болоhон газар дээрэ немецкэ солдат ба офицернүүдэй 200 шахуу үхэр үлэhэн байба. Хадын хабшуу харгыда немецкэ автоматчитуудай нэгэ отряд үгы хэгдээ. Ондоо нэгэ участок дээрэ манай минометчитуud дайсанай бөөгнөрэлгэ тээшэ буудалгата добтолго хэжэ, 8 автомашина, 3 ехэ буу, 100 гараз гитлеровецые үгы хэбэ.

Прохладныи оршондо немецүүд уhан рубеж гаталха гэжэ амжалтатай hэлэлгэ хээ. Артиллерийскэ ба пулеметно буудалгаар дайсанай нэгэ батальон ябган сэрэгүүд тараагдан сохигдоhон ба зарьманиинь үгы хэгдэhэн байна.

* * *

Воронежой оршондо ахалагша лейтенант нүхэр Лоленко гэгшэдэй команда доро ябаhан манай танкистнуud дайсанай өөлhэн hуурин газарта гэб гэhэн добтолго хээ. Танкистнуud гитлеровецүүдэй дунда мэгдэрэл hандарал болохолоорынь тэрэниинь ашаглан хэрэглэжэ 16 ехэ буу. 8 миномет, 25 пулемет, 15 автомашина, 45 повозко үгы хэжэ, 300 шахуу немецкэ солдат ба офицерые хюдан алаба.

* * *

Ленинградска фронт дээрэ артиллерийскэ буудалгаанууд ба тагнуулай бүлэгүүдэй эдибхитэ ябуулганууd болоо. Манай тагнуулшад ба снайпернуud хоёр үдэр соо 150 гаран немецкэ солдат ба офицерые үгы хэбэ. Манай артиллериин буудалгаар гитлеровецүүдэй байжа байhан 23 ДЗОТ ба блиндаж hандаргагдажа, дайсанай 9 артиллерийскэ ба 5 минометно батарейн буудалга дарагдан hалгаатгаа.

Ленинградска фронтын ба Балтийска флотой летчигуud 37 немецкэ самолет үгы хэжэ, 8 самоледыень гэмтээбэ.

* * *

Гомельскэ областиин нэгэ райондо ябуулгаа хэжэ байhаа нүхэр С. гэгшын командалдаг партизанска отряд дайсанай ашаа тээбэриие хяа бута сохёо. Партизануud 26 немецкэ солдат ба офицерые хюдан аlажа, 8 автомашина галдаад, трофей булаан абаа. Нэгэ хэдэн үдэр үнгэрhэнэй hүүлээр тус отрядай бүлэг партизануud дайсанай полевой аэродромдо добтолоод, тэндэ байhан 2 транспортна самоледыень галдаба.

* * *

Брянска фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байhан Н-скэ частиин бүлэг боецүүд ба командирнуud немецко-фашистска хара волигуудай шуhэта муухай юумэнүүдые хэhэн тухай акт зохёогоо. Тэрэ акт соонь: «Эзэмдэгшэдээ сүлөөлэгдэhэн газар дайлые үзэхэдэмнай улаанармеец Доневский Тимофеи Тимофеевич гэгшын хүүр олдожо танигдаа. Гитлеровскэ бандидуud шархатаhан боецые плендэ барижа абаад, тэрээниие ехээр зобоohон байба. Немецүүд Доневскиин нюдыень түнхижэ, гарайнь сарбууе хэдэн газараар буудаад, эүүн хүлэйнь табгэйе таhа сабшаhан байгаа. Бузар булайгаар дэрлаhанайнгаа hүүлдэ эдэ алууршад, улаанармеец Доневскиие үлгэжэ алаа», гэжэ хэлэгдэнэ. Акт дээрэ лейтенант Фадеев, санинструктор Крылов, ахалагша политрук Никулин, политругай орологшо Солодовиченко, ахалагша сержант Лысов, улаанармеецүүд Паньков ба Бажшеев гэгшэд гарнуудаа табибад.

ХИЛЫН СААНАhАА

Европодохи американска авиациин ябуулга

ЛОНДОН, августын 30. (ТАСС). США-гэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани ба англійска авиациин министерствын хамтын коммюнике соо хэлэгдэhэнэй ёhоор, США-гэй сэрэгэй авиациин «Нинидэгэй хэрэм» гэжэ бомбардировщигууд августын 29-дэ Вевельгемдэхи немецкэ аэродромдо (Бельги) добтолго хэhэн байна. Тиихэдээ нилээдгүй олон объектнүүдые тудаа. Эдэ бомбардировщигууд бусаха замдаа дайсанай истребительнүүдтэ атаковалуулжа, атакыень сухарюулан сохёо. Дайсанай хэдэн самолет ехэ хүндөөр гэмтээ. Американска самоледуud бүгэдөөрөө базадаа бусажа ерээ.

Англійска авиаци Хойто Францида добтолоо

ЛОНДОН, августын 30. (ТАСС). Англійска авиациин коммюнике соо хэлэгдэhэнэй ёhоор, англійска бомбардировщигууд Остендэхи догуудые августын 29-дэ атаковалhаа ба Лилль-Лансын оршондохи электростанцида добтолго хэhэн байна.

Уhан доогуур ябадаг англійска онгосонуудай ябуулганууд

ЛОНДОН, августын 29. (ТАСС). Далайн флодой мэдээсэhэнэй ёhоор, Дундада далай дээрэ ябуулганууdаа хэжэ байгаа уhан доогуур ябадаг англійска онгосонууд дайсанай флодто амжалтатай добтолгонуудые хээ. Дайсанай нэгэ томо танкер ба ашаа тээбэг ехэ пароход шэнгээгдээ. Ашаа тээдэг ондоо 3 пароходынь торпедировалгдээ.

Франция болоhон саазалганууд

ЛОНДОН, августын 29. (ТАСС). Лиссабон городhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, барианда байhан 50 хүниие Париж городто дүтэхэнэ буудажа саазалаа.

НЬЮ-ЙОРК, августын 29. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс» газетын дамжуулhанай ёhоор, немецүүд болбол Дьеппэй оршондо добтолго хэгдэhэнэй удаа дарын тэндэ плендэ абташаhан 11 сэрэгээрхиниие ба гражданска хүн зоной дундаhаа хэлэн зуугаад хүниие барижа буудан саазаhан байна. Дьеппэ хэгдэhэн добтолгын үедэ 600 германска солдат алуулhан ба хоер мянганиинь шархатаhан байна.

„СОЮЗНИГУУД ЕВРОПОДО ДОБТОЛОН ОРОЖО ШАДАХА"

Американска славянууд хоердохи фронтые дары түргэнөөр нээхэ гэhэн эрилтэ табина

НЬЮ-ЙОРК, августын 30. (ТАСС). Детроит городhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, эндэ 10.000 американска словянуудай митинг болоо гэжэ американска словянуудай конгрессэй национальна комитет соносхоо. «Союзнигуud Европодо добтолон орожо шадаха, тиигэжэ гитлеризмые үгы хэхэ байhаниинь Дьеппэй оршондо хэгдэhэн добтолго тон ехээр нейлуулжа», — гэhэн телеграммые тэрэ митинг болбол Рузвельтда эльгээгээ. Мичиган штабта hуугаа словянуud болбол Европодо хоёрдохи фронтые биш болгоод байхада «хэрэглэгдэхэ сэрэгэй материалнуудые үнөөө ехээр бүтээжэ үгэхын тулада бүри эрэмэтэйгээр хүдэлмэрилхэ» гэжэ тэрэ телеграмма соогоо тэмдэглээ.

Франция антигерманска hанал бодол ургажа байнхай

ЖЕНЕВА, августын 31. (ТАСС). Швейцарска ба французска газетэнүүдэй бэшэhэнэй ёhоор, Германида эсэргүү hанал бодол Франциин хүн зоной дунда мүнөө айхабтар ехээр дэлгэрэжэ байна. Французска хүн зон болбол хоёрдохи фронт манай территори дээрэ удалгүй нээгдэхэ гэжэ хүлеэжэ ялажа байhан дээрэhээ Германида эсэргүү hанал бодолоо ехээр гаргадаг болоо.

Эзэмдэгдэhэн зонодо барианда абтаад байhан 93 французуудые саазалжа ба тэдэнэй түрилтые гитлеровецүүдэй хатуу шангаар хэhээжэ байбашье французска арадай эсэргүүсэлтэ нугалан даргаданагүй. Германска офицер гү, али солдадые алаагүй нэгэхэнэ үдэр үнгэрнэгүй. Немецүүдэй байлаhаhэн гэр байшангуудта сат үргэлжэ тэhэрэлгэ болоно.

Германида эсэргүү ябадалай орон соогоо ехээр ургажа байhанhаа айhан Лавалиин правительство халаа хүн зоноо шангаар бажуун бариха гэhэн хэмжээ-ябуулганууdые тон үргэнөөр бэлэдхэжэ байнхай. Тээд, французска олон түмэн өнөөнhөөнь огтошье айнагүй.

Немецүүдэй сэрэгүүдтэй тулалдаха зэбсэгтэ тэмсэлдэ хабаадалсахын тулада французска залуушуул Англи руу тэрьедэн оншодог болоо. Франциде үлэhэн хүн зон болбол союзнигуудай орожо ерэхэдэ буу зэбсэг барин союзнигуудта туhалалсахаар хүлеэжэ ядажа байнхай.

Немецүүд румыно-венгерскэ хёмороое нүжэрөөхэ гэжэ оролдоно

ЖЕНЕВА, августын 30. (ТАСС). Будапештhээ мэдээсэhэнэй ёhоор, Иштван Хорти гэгшые хүдөөлүүлгэ дээрэ фашистска лагерь соохи бухы оронуud, Румыниhаа бэшэниинь бүгэдөөрөө делегация эльгээhэн байна. Румыниин түрhөө делегациин ерээгүй байhан үшэр хадаа Румыни Венгри хоёрой хоорондо эблэршэгүй хурса зүрилдөөн бии гэжэ мэдүүлhэн ябадал мүн байна.

Журналистнуудай дунда хэлэлhэн гэр байшангуудта сат үргэлжэ тэhэрэлгэ болоно.

Германида эсэргүү ябадалай орон соогоо ехээр ургажа байhанhаа айhан Лавалиин правительство халаа хүн зоноо шангаар бажуун бариха гэhэн хэмжээ-ябуулганууdые тон үргэнөөр бэлэдхэжэ байнхай. Тээд, французска олон түмэн өнөөнhөөнь огтошье айнагүй.

Немецүүдэй сэрэгүүдтэй тулалдаха зэбсэгтэ тэмсэлдэ хабаадалсахын тулада французска залуушуул Англи руу тэрьедэн оншодог болоо. Франциде үлэhэн хүн зон болбол союзнигуудай орожо ерэхэдэ буу зэбсэг барин союзнигуудта туhалалсахаар хүлеэжэ ядажа байнхай.

Немецүүд румыно-венгерскэ хёмороое нүжэрөөхэ гэжэ оролдоно

ЖЕНЕВА, августын 30. (ТАСС). Будапештhээ мэдээсэhэнэй ёhоор, Иштван Хорти гэгшые хүдөөлүүлгэ дээрэ фашистска лагерь соохи бухы оронуud, Румыниhаа бэшэниинь бүгэдөөрөө делегация эльгээhэн байна. Румыниин түрhөө делегациин ерээгүй байhан үшэр хадаа Румыни Венгри хоёрой хоорондо эблэршэгүй хурса зүрилдөөн бии гэжэ мэдүүлhэн ябадал мүн байна.

Журналистнуудай дунда хэлэлhэн гэр байшангуудта сат үргэлжэ тэhэрэлгэ болоно.

Германида эсэргүү ябадалай орон соогоо ехээр ургажа байhанhаа айhан Лавалиин правительство халаа хүн зоноо шангаар бажуун бариха гэhэн хэмжээ-ябуулганууdые тон үргэнөөр бэлэдхэжэ байнхай. Тээд, французска олон түмэн өнөөнhөөнь огтошье айнагүй.

Немецүүдэй сэрэгүүдтэй тулалдаха зэбсэгтэ тэмсэлдэ хабаадалсахын тулада французска залуушуул Англи руу тэрьедэн оншодог болоо. Франциде үлэhэн хүн зон болбол союзнигуудай орожо ерэхэдэ буу зэбсэг барин союзнигуудта туhалалсахаар хүлеэжэ ядажа байнхай.

Уhан доогуур ябадаг хоер фашистска онгосые шэнгээгээ

НЬЮ-ЙОРК, августын 31. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, американска самоледуud уhан доогуур ябадаг дайсанай хоёр онгосые Атлантическа океанда шэнгээгээ.

Литвада 400 хүниие саазалаа

ЛОНДОН, августын 29. (ТАСС). Литвада 2 немецые хорлон алаhанай дашарамдуулан барианда байhан 400 хүниие саазалаа гэжэ немецкэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Базель ба Цюрихтэ агаарай тревого болоо

ЛОНДОН, августын 29. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулhанай ёhоор, Базель ба Цюрих городуудта августын 28-ай hүни агаарай тревого соносхогдоhон байна.

Худөө-ажахын продуктнуудые орондоо ба фронтдоо элбэг ехээр үгэе

★

В. С. ОКУНЕВ—СССР-эй Наркомзагай Бурят-Монголдоха уполномоченно

★

1942 ониие немецко-фашистска эзэмдэгшэдые эсэслэн бута хяа сохихо жэл болгохо гэhэн зорилгые агуулахэ вождь ба полководец нүхэр Сталин болбол Майн нэгэнэй түүхэтэ приказ соогоо советскэ арадай урда табиhан байгаа.

Энэ зорилгые гүйсэдхэхын тулада манай советскэ арад болбол гурбан дабхар эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ үшөө олон самолет ба танкнуudые, бүри ехэ буу зэбсэг ба hомо хэрэгсэлые фронтдоо, колхозно тарианшад болбол үшөө ехэ мяха тоhо, талха тарилга, овощь ба бусад ондоо продуктнуudые, мүн элбэг ехэ түүхэй эдлэлые орондоо ба армидаа үгэжэ байха ёhотой болоно.

Имагтал советскэ арадай хүсэл зориг дээрэhээ фронт дээрэ туйлагдаха илалта хангагдаха зэргэтэй. Манай эхэ ороондо туйлай ехэ ажуулай тохеолдоод байhан эдэ hүрөөтэй хатуу үдэшүүдтэ советскэ патриот бүхэн фронтынгоо зүрhөө магтуулхаар хамаг бухы хүсэ шадалаа хуу гарган худөлмэрилхэ ёhотой байна.

Фронтоео хоол хүнэhөөр хангажа байхаябадал болбол буузар булай дайсаниие бута сохихо гол ехэ условинуудайнь нэгэнэйнь байна.

Мяха тушаалгын жэлэй түсэб болбол манай республика соо августын 20-ой үдэр хүртэр 91 процент гүйсэдхөөгдэhэн байна. Энэ тоо соо колхозууд 99 процент гүйсэдхөө. Манай республикын 7 аймагуудай колхозууд гүрөөө тушаха мяхаяа сүм оруулжа, 1943 онойнгоо тушаалгые авансаар оруулжа байнхай.

Энэ жэлэй нелюндоной хиhоо 30 процент үлүү ехэ мяхан түрэндэ тушаагдаа.

Кабанска ба Прибайкальска аймагуудай колхозууд hу ба тоhо гүрэндөө тушааха уялганууdаа мүнөө сүм гүйсэдхөө. hу ба тоhо тушааха жэлэйнгээ түсэбые Баргажанай аймат 83 процент, Закаменай—73 процент, Ахын—80 процент гүйсэдхэнхэй байна. Колхоз ба колхознигуудай эүгhөө нооhо тушааха жэлэй түсэб 97,6 процент гүйсэдхэгдөө. Юhэн район нооhо тушааха түсэбөө сүм гүйсэдхэнхэй байна. Энэ жэлдэ недондонойхиhоо 37 процент үлүү ехэ гүйсэдхэгдөө.

Үндэгэ тушаалгыгаа талаар Тарбагатайн аймаг түсэбөө сүм гүйсэдхөө. Яруунын аймаг үндэгэ тушааха түсэбөө 99 процент, Бичурын аймаг 97 процент, Прибайкальска аймаг 94 процент гүйсэдхэнхэй.

Брынзэ тушааха түсэбөө Кабанскын аймаг сүм гүйсэдхөө. Баргажанай аймаг 98,5 процент, Иволгын 96 процент болгоhон байна.

Манай республикын түрүү колхозууд хадаа худөө-ажахын продуктнуудые уялгата ёhоор тушаалгаяа болзорhоонь урид гүйсэд дүүргэлэг юм. Кабанскыи аймагай —«Путь социализма» гэдэг колхоз түрүүлэгшэнь нүхэр Сороковиков малажалhаа абтаhан продуктнуудаа тушааха түсэбөө сүм гүйсэдхэжэ, 45 центнер мяха, 254 центнер hу, 3.776 үндэгэ гэхэ мэтые тушааhан байха юм.

Заиграйн аймагай Дээдэ-Ильхинин сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Хамаганов), Бичурын аймагай Билютайн сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мангаев), Прибайкальска аймагай «Путь социализма» гэжэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Буланов) ба бусад хэдэн олон колхозууд гүрэндөө тушааха продуктнуудаа болзорhоонь урид сүм тушааhан байна. Колхознигууд болбол үмсынгөө ажал дээрэhээ абтаhан продуктнуудаа мүн лэ болзорhоонь урид тушаадаг байха юм. Иволгын аймагай 240 үрхэтэн малажалhаа абтаhан продукцинуудые гүрэндөө тушаахэ уялганууdаа сүм гүйсэдхөө. Зэдын аймагта 700 гаран үрхэтэн мүн лэ сүм гүйсэдхэhэн байна.

Манай республикын хэдэн олон колхоз 1942 онойнгоо уялгата тушаалганууdые сүм гүйсэдхэhэнэйнгөө hүүлээр 1943 оной түсэбэй тоодо оруулан авансаар тушаажа эхилhэн байна. Энээнhээ гадна, хэдэн олон колхоз ба колхознигууд нилээдгүй ехэ продуктые обороныи фондо бэлэглэзэ. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай колхозууд 1.652 килограмм мяха обороныи фондо бэлэглэhэн байха юм. Кабанскыи аймагай 1-дэхи Краевой съездыи нэрэмжэтэ ба «Совет Байкальци» гэжэ колхозууд болбол 2.646 килограмм мяха ба 2.000 литр hу обороныи фондо бэлэглэhэн байна. Бичурын аймагай колхознигууд 15.000 үндэгэ, 1.977 килограмм нооhо обороныи фондо бэлэглээ. Кабанскыи аймагай колхозник нүхэр Башлеев гэгшэ 71 килограмм мяха, нүхэр Портнягин гэгшэ 105 килограмм мяха, нүхэр Буланов гэгшэ 200 килограмм мяха обороныи фондо бэлэглээ.

Эндэ хэлэгдэhэн үльгэр жэшээнүүд дээрэhээ мэдэхэдэ, советскэ эхэ оронай барагдашагүй ехэ резервтэй, советскэ арад гээшэ эхэ ороондоо айхабтар дуратай байна гэжэ тон эли тодоор үзэгдэнэ. Советскэ хүнүүдэй хүсэл зоригые нугалан даража шадаха хэра хүсэн байхагүй. Манай эхэ ороной гражданин бүхэн хамаг бухы юумээе фронтдоо, бии бухы юумээе илалта туйлахын тулада, бузар булай дайсаниие бута хяа сохихын тулада зорюулха нэгэн hаналтай ябадаг. Тиихэдээ, энэ хатуу шэрүүн үдэрнүүдтэ, түсэгэлэр бүтээhэн юумэнни hайн байгаа hэн, теэд, мүнөөдэр багадаад байна, үглөөдэр энэмни хангалтагүй болошохо гэжэ ойлгожо ябадаг.

Энэ хүсэл зоригынь хадаа эгээ мүнөө үедэ, худөө-ажахын продуктнуудые гүрэндөө уялгата ёhоор тушааха түсэбүүдээ манай республикын зарим районуудта хангалтагүйгөөр гүйсэдхэгдэжэ байhан үедэ, илангаяа шуала болоно. Хожомдожо ябаhан аймагууд хадаа худөө-ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ хэрэгые дайшалхы ёhоор эмхидхэхэ ябадалые хангажа шадангүйгөөр хэлэн зуун тонно мяха ба hу, хэдэн арбаад центнер нооhо, хэдэн арбаад мянган үндэгэ, хэдэн олон тонно брынзэ ба бусад продуктнуудые гүрэндөө үгөөгүй, дутуу тушааhан байха юм. Тээд, эдэ продуктнууд халаа манай фронт ба ороние хоол хүнэhөөр хангахэ хэрэгтэ туйлай шухала байhаниинь элитэ.

Нүхэр Хандажапов гэгшын райуполнаркомзагаар худөлмэрилдэг Мухэршэбэрэй аймагта бэлэдхэлгэ илангаяа муупаар эмхидхэгдэнхэй. Нүхэр Хандажапов болбол бэлэдхэлгын түсэбүүдые гүйсэдхүүлэгүй байhаниинь тулөө августын 26-да худөлмэрилhөө гаргадаа. Эндэ мяха бэлэдхэлгын түсэб миил 76 процент, hу тушаалгын түсэб 59 процент, нооhо тушаалгын түсэб 77 процент, брынзэ тушаалгын түсэб 65 процент гүйсэдхэгдэhэн байха юм. Нүхэр Кутяков гэгшын Райуполнаркомзагаар худөлмэрилдэг Түнхэнэй аймагта бэлэдхэлгэнүүд баhал муугаар хэгдэжэ байнхай. Нүхэр Кутяковой худөлмэрөө ехэ муугаар ябуулhан дээрэhээ мяха тушаалгын түсэб миил 71 процент, брынзэ тушаалгын түсэб 40 процент, үндэгэ тушаалгын түсэб 64 процент гүйсэдхэгдэнхэй.

Зэдын аймагта райуполнаркомзаг нүхэр Минков гэгшэ мяха бэлэдхэлгэ, hу ба нооhо бэлэдхэлгын түсэбүүдые гүйсэдхүүлжэ шадаагүй. Брынзэ тушаалгые миил 65 процент, үндэгэ тушаалгые 69 процент гүйсэдхүүлээ.

Дайнай эрхэ байдал болбол бэлэдхэлгын органууdай худөлмэрилэгшэд бидэнhээ уялгата ёhоор гүрэндэ тушааха хамаг бухы бэлэдхэлгэнүүдые ойрын саг соосүм дүүргэхын эрилтые табижа байнхай.

Манай колхозууд энэ «хүртэр ганзал мал ажалhаа гараhан продуктнуудаа гүрэндөө тушаажа байгаа. Мүнөө газартаряалангай ажалhаа гараhан продуктнуудаа колхоз ба колхознигуудай тушааха тон ехэ харюусалгатай саг ерэhэн байна. Мүнөө колхозууд болбол үбhэ тушаалгынгаа уялганууdые гүйсэдхэжэ эхилэнхэй. Хэдэн олон аймагуудта овощь ба ороhоёо тушаажа эхилhэн байна. Тээд, эдэ тушаалгынуудай темпинь огтошье хангалтагүйгөөр ябажа эхилээ. Нүхэр Шелковников гэгшын райуполнаркомзагаар худөлмэрилдэг Баргажанай, нүхэр Кутяков гэгшын райуполнаркомзагаар худөлмэрилдэг Түнхэнэй гэхэ зэргын аймагуудта үбhэ тушаалгые мүнөө хүртэр эхилээгүй байна. Мухэршэбэрэй аймагай колхозууд үбhэ тушааха түсэбөө ехэ муугаар гүйсэдхэжэ байнхай. Энэ түсэбөө миил 3,3 процент гүйсэдхэhэн байна.

Августын 1-hээ хойшо овощь тушаалгаа эхилхэ гэhэн болзортой байбашье Кабанскын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй аймагуудта гүрэндөө овощь тушаалгые мүнөө хүртэр эхилээгүй байдаг. Сэлэнгын аймат миил 44 центнер овощь, Прибайкальска аймаг 55 центнер, Заиграйн аймаг 42 центнер овощь тушаагаа. Иимэ байдал саашадаа тэсэмээр бэшэ. Үбhэ, овощь, ороohо гүрэндөө тушаалгые саашадань нигэжэ унжагайруулха болоо hаа эхэ оронойнгоо урда гэмтэ муухай ябадалые хэhэн болохо байнабди гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бухы дутагдалаа шуud түргэнөөр залан заhахын тулада бэлэдхэлгын пунктнуудта үбhэ, овощь, картаабха ба ороohо шэрэжэ абаашаха тогтомол транспортна бригадануудые колхоз бүхэн энэ дары биш болгохо ёhотой. Эдэ транспортна бригадануудта мори унаа ба худөлмэрилхэ колхознигуудые томилон гаргаха хэрэгтэй. Тиигэжэ үдэр бүри продуктнуудые өөхэ графигые колхоз бүхэн зохёогоод тэрээнэ заабол гүйсэдхүүлжэ байха уялгатай. Мори унаагай дуталдаа hаа эмнинг морилые, сар ба hубай, мүн хюhаран үнеэдые hургажа тария талха зөөхэ ябадалда хэрэглэхэ ёhотой. Транспортна бригадануудай худөлмэрилдэ оттошье hаад болохогүйгөөр овощь ба картаабхые малтаха ба суглуулха, ороohые сэбэрлэхэ гэхэ мэтын худөлмэринүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Тиигэжэ орон ба фронтдоо элбэг ехэ тария талха, мяха тоhо, овощь ба худөө-ажахын бусад продуктнуудые, мүн түүхэй эдлэлые үгэхын хойноhоо шармайн ороолдохо хэрэгтэй байна. Худөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ябадал болбол дайсаниие бута хяа сохихо хэрэгтэ туйлай ехэ туhэламжа мүн.

Гадаадын хонинуud

Оксфордско университедэй хэблэн гаргаhан «СССР-эй атлас» Англида имагтэ ехэ амжалтатайгаар тараагдажа байна. Тус хэблэл хадаа энэ атласые үшөө 100.000 экземпляраар хоёрдохёо хэблэн гаргаха гэжэ байнхай.

* * *

Карачида (Энэлхэг) августын 24-дэ үшөө нэгэ бүлэг американска летчигуud ерэжэ буугаа.

* * *

Португали, Холбоото Штадуud, Англи гурбанай хоорондо экономическа хэлсээн hаяхан баталагдаа. Энэ хэлсээнэй ёhоор, Холбоото Штадуud болбол Португалида шулуу нүүрhэ, зэд, сульфат ба бусад материалые үгэжэ, Португалиhаа вольфрам ба каучук андалдан абажа байха юм.

* * *

Голландиин түмэр харгыда заботаж хэhэнэй түлөө немецүүд барианда барижа байhан 5 хүниие саазалаа.

* * *

Франциин эзэмдэгдэhэн зонодохи германска эсэгаархин Гавр—Дьепп ба Руан—Амьен городуудай хоорондохи гүмэр харгыгаар пассажирска поезднуудые ябуулхагүй гэжэ хорёо.

* * *

США-гэй Нью-Джерси штадта осиин державинуудай 100 граждании арестовалагдаа. Богони дольгито радио приемник, буу зэбсэг ба hомо хэрэгсэлнүүд арестовалуулагшадhаа олдоо.

Августын 30. (ТАСС).

Хяруусалгата редакторай орологшо
Ц. ГАЛСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 (2 зв.); секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—5-07.

Н—3057 Типография государственного газетного издательства при СНК БМАССР.